

► Oud Zierikzees plantje onderdeel van zoektocht naar Nederlandse hop

Herbarium geeft veel prijs

Je ziet het niet, maar het 300 jaar oude hopplantje in het Stadhuismuseum in Zierikzee mist een blaadje. Het doel? Weer bier brouwen van Nederlandse hop.

Valeska Nastaly

Zierikzee

Wie het plantje in het herbarium - een verzameling gedroogde planten - in Zierikzee ooit geplukt heeft en waar het vandaan komt, blijft de grote vraag. Plantenkenner en gastonderzoeker bij Naturalis, Aleid Offerhaus heeft wel een vermoeden: het is mogelijk onderdeel van een groter herbarium van Herman Boerhaave die begin achttiende eeuw directeur van de Hortus Botanicus in Leiden was. „Toen in 1752 de tuinman van Boerhaave overleed, zat er bij zijn erfenis een dertienendelig herbarium. De planten uit dat herbarium zijn op dezelfde manier opgeplakt als die in Zierikzee.”

Even een kleine domper voor de Zeeuwen: de hop die veilig in Zierikzee ligt opgeborgen, komt mogelijk helemaal niet uit Zeeland. Offerhaus: „Het herbarium uit Zierikzee is door Diederica Schutter bij haar overlijden in 1838 nagelaten aan haar broers in Oosterland. Zij woonde vlak bij de botanische tuin in Utrecht. De familie in Zeeland heeft het herbarium heel goed bewaard. Het heeft zelfs de Watersnoodramp doorstaan en uiteindelijk is het in 2008 aan het Stadhuismuseum geschonken.”

Offerhaus onderzoekt verschillende herbaria in Nederland. „Je kunt heel veel informatie uit de planten halen, uit bijvoorbeeld de soorten, het papier waarop ze ge-

▲ Aleid Offerhaus bestudeert herbaria, onder meer dat in Zierikzee waar een 300 jaar oude hopplant in zit. FOTO SANDRA SCHIMMELPENNINK

plakt zijn, de acquisitiesgeschiedenis - aan wie zijn ze verkocht en waar zijn ze beland? - en de etiketten.”

Terwijl Offerhaus onderzoek deed naar onder meer het Zierikzeese herbarium, startten hogeschool InHolland en Naturalis een onderzoek naar de teelt van hop in Nederland. Want ook al heeft ons land best succesvolle grote biermerken, de meeste bieren worden gebrouwen met hop uit het buitenland. „Er wordt in Nederland niet op grote schaal hop gekweekt voor de biermarkt”, vertelt Nelleke Kreike. Zij is moleculair geneticus en heeft een lectoraat aan hogeschool InHolland in Amsterdam. „Heel vroeger is er wel veel hop

geteeld in Nederland, maar er werd op een gegeven moment minder bier gedronken, omdat er andere dranken kwamen, zoals wijn. Zo is de hopteelt uit Nederland verdwenen.”

Lokale bierbrouwers

Er groeit weliswaar volop wilde

Er wordt in Nederland niet op grote schaal hop gekweekt voor de biermarkt

– Nelleke Kreike

hop overal in ons land - in menig heg kun je het klimplantje vinden, volgens Offerhaus - maar deze is niet zo goed van kwaliteit als de veredelde buitenlandse hop. Bovendien houdt het plantje, als je er meer opbrengst van wilt, van een wat warmer klimaat, zoals in Duitsland en het zuiden van Engeland. En toch rees de vraag om weer Nederlandse hop te gaan kweken. Die behoefte leeft vooral bij lokale bierbrouwers en de eigenaren van het Hollands Hophuis uit Amsterdam, dat hopvarianten verkoopt. Het onderzoek begon in 2018 en werd met de komst van de coronapandemie en de huidige oorlog in Oekraïne ineens actueel: ook brouwers willen minder af-

hankelijk zijn van buitenlandse leveranciers.

Offerhaus hoorde van het hoponderzoek en liet weten dat er een 300 jaar oude hopplant in Zierikzee lag. Er is een nog vrij groen blaadje van die museumplant afgehaald voor een groter doel: DNA lospeuteren.

Bier brouwen van dat eeuwenoude plantje uit Zierikzee, dat gaat nooit lukken, zegt Kreike. Maar met een beetje geduld, zeg maar een paar decennia, is het wel mogelijk om weer hopteelt op Nederlandse bodem te hebben. Uiteindelijk komt ook dat biertje er, gebrouwen van nederhop. Of dat gaat smaken? Kreike: „Over smaak valt te twisten.”

ZIERIKZEE

10,3 miljoen euro voor opvang oorlogsvluchtelingen

Schouwen-Duiveland trekt 10,3 miljoen euro uit om opvang van Oekraïense oorlogsvluchtelingen in voormalig verpleeghuis Cornelia in Zierikzee mogelijk te maken. Met dat bedrag kan de gemeente dertien maanden vooruit, verwachten burgemeester en wethouders.

In het leegstaande gebouw is plek voor maximaal 250 mensen. Aanvankelijk zouden de eerste tijdelijke bewoners 1 juni hun intrek nemen. Dat werd uitgesteld, omdat de gemeente en zorgorganisatie Alévo nog wat praktische zaken moesten regelen voor gebruik van het pand. „Voor eind deze maand

verwacht ik toch wel dat het gaat lukken”, zegt wethouder Ankie Smit.

De einddatum staat min of meer vast: 1 augustus 2023. De bedoeling is dat het complex daarna wordt gesloopt. Maar toch is ook die datum niet in steen gebeiteld, geeft de wethouder aan. „Er is een crisis aan de gang en we weten niet wat er verder nog gebeurt. In principe houden we de opvang aan tot 1 augustus. Tegen die tijd zijn we goed een jaar verder en zien we dan wel weer hoe of wat.”

Eerdere ervaringen

Schouwen-Duiveland heeft het geld dat nodig is voor de opvang van

Oekraïners niet voor te schieten. Dat budget wordt uitgekeerd door de Rijksoverheid. Het ministerie van Justitie en Veiligheid gaat voornamelijk uit van een normbedrag van 700 euro per week voor iedere opvangplek die wordt gerealiseerd. Dat bedrag is gebaseerd op eerdere ervaringen met kosten die gemaakt worden bij de noodopvang van mensen.

Daaronder valt onder meer de huur van de locatie, catering, energie, schoonmaak, beveiliging en ook leefgeld voor de vluchtelingen. In totaal komt dat voor Schouwen-Duiveland neer op een bedrag van 10,3 miljoen euro.

„We hebben nu geen reden om

aan te nemen dat dit budget onvoldoende zou zijn”, zegt Smit. Maar of dat in de praktijk ook zo uitpakt, moet blijken. „Het is op dit moment nog niet mogelijk concreet inzicht te verschaffen in de kosten die nodig zijn voor de opvang van

We hebben nu geen reden om aan te nemen dat dit budget onvoldoende zou zijn

– Ankie Smit, wethouder

onthemde Oekraïners”, plaatst het college in een brief aan de raad zelf als kanttekening.

Normbedrag

Smit rekent er op dat het Rijk met extra geld over de brug komt, wanneer de praktijk uitwijst dat de bijdrage tekortschiet. Maar dat staat nog niet zwart-op-wit. Het ministerie heeft volgens de wethouder wél toegezegd dat Schouwen-Duiveland over de volledige periode tenminste dat normbedrag van 700 euro ontvangt. „Die bijdrage kan dus nog hoger worden, maar niet lager. Hier kunnen we voorlopig redelijk mee uit de voeten.”

– Marcel Modde